

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

UGENS OVERSKRIFTER

Thriller-film

[KONTAKT] Flensborgbiffen præsenterer en norsk thriller tirsdag i (biograf)salen på Flensborghus.

Læs mere på KONTAKT side 2

Bød indenfor

[KONTAKT] Denne gang var det skolebørnenes tur at byde inden for til Uffes Kaffeklub i Tønning, bl.a. til sang (foto).

Læs mere på KONTAKT side 3

Til Moskva

[KONTAKT] Mindretalsunionen FUEVs præsident Hans Heinrich Hansen (foto) har indbudt Europas nationale mindretal til kongres i Moskva i maj.

Læs mere på KONTAKT side 4

Uden omsvøb

[KONTAKT] Ved afstemningsfesten i Aabenraa talte journalist Flemming Nielsen (foto) uden omsvøb.

Læs mere på KONTAKT side 5

HARRESLEV AMATØRSCENE

Action på scenen i Harreslev.

Hylende morsomt teater

[KONTAKT] Pubikum kan godt indstille sig på rablende sindssyg komik, kvikke dialoger og stor spilleglæde, når de tager til Harreslev Amatørscenes kommende forestillinger i den blå sal på Harreslev Danske Skole. »Kampen om Den kolde Hanex«, en hylende morsom farce af Knud Erik Meyer Ibsen, opføres fredagene 2. marts kl. 20 (premiere), 9. og 16 marts kl. 19 (begge med teatersnit) og lørdag den 10. marts kl. 20 (almindelige forestilling). En kvindelig bodega- og grillsnack-

ejer ser sig nødsaget til at skille sig af med sit etablissement - til stor lettelse for stamgæsterne, der har lagt øre til grovheder og uforskammetheder fra den tvære, cerutrygende ejer. Byens kvindelige postbud øjner en chance for at skifte job, men ejerinden håber at score kassen ved at sælge til en rigmandssøn, der vil lave stedet om til et trendy brasserie og skille sig af med stamgæsterne. Aktørerne May-Britt Seidler, Julia Prigge, Tom Knutzen, Vibeke Hærck, Helge Stumm, Merret Carstensen,

Sonja Kellner og Anna Freistein leverer en frisk og dygtigt spillet vare, sufleret af Lone Knutzen, og placeret i Klaus Knutzens kulisser. Instruktør Martina Hoffmeister har som vanligt et myndigt-venkabeligt tag i skuespillerne. Billetter til premieren 2.3. og den almindelige forestilling 10.3. sælges i Union-Bank Harreslev for 7 hhv. 4 euro, mens billetterne til forestillingerne med teatersnit (9. og 16.3.) sælges for 11 euro frem til 5. hhv. 12 marts.

AFSTEMNINGSAFTEN 10. FEBRUAR 2012

En skæbneaften

[KONTAKT] Afstemningsdagen/-aften er altid en særlig festlig begivenhed for Grænseforeningen Vejle Vestreg. Derfra har man ikke langt til Kongeåen, der mellem 1864 og 1920 dannede grænsen mod syd. Denne blev heldigvis rykket et godt stykke mod syd ned til Flensborg, da sønderjyderne ifølge folkeafstemningen den 10. februar 1920 stemte sig hjem til Danmark. En national begivenhed, fejret med stor festivitas senere på året. Men kontrastfyldt ved, at de dansksindede i Sydslesvig ikke opnåede flertal ved deres folkeafstemning en lille måned senere, men måtte forblive som en provins i Tyskland. Grænseforeningen blev oprettet i 1920 for at holde forbindelsen ved lige med det danske mindretal i Sydslesvig og udbygge et samarbejde på mange områder. De to verdenskrige 1914-1918 og 1939-1945 kom i høj grad til at sætte deres præg på Sønderjylland og Sydslesvig. Først og fremmest fordi de unge mænd blev tvunget til at kæmpe som tyske soldater. Professor Claus Bundgård Christensen, RUC, skulle i år have fortalt om "Danskere på Vestfronten 1914-18", men han blev desværre ramt af influenza. Heldigvis fik vi en anden fremragende fortæller, Mads Rykind-Eriksen, formand på Rødding Højskole, til at komme og berette om "Skæbnefortællinger". Fokus blev rykket fra første til anden verdenskrig. Det var Mads Rykind-Eriksens møde med to personer og deres skæbner. Den ene Erna Duggen, tysk flygtning fra Polen, der endte i Flensborg, og den anden, Sergejs farfar, der som russisk soldat kæmpe-

de fra Stalingrad til Berlin. Disse skæbner kædede Mads sammen med andre og hans egne oplevelser fra fejringen af 40 års jubilæet for befrielsen 4. maj 1985 på Københavns Rådhusplads, hvor demonstranter ødelagde mindehøjtideligheden. Man kan opleve stunder i sit liv, der vedbliver at stå lysende klare for én - skæbne stunder, hvor ens liv ændres og/eller der opstår indsigt og forståelse for livs- og samfunds sammenhænge. Mads Rykind-Eriksens fortællinger prentede sig i deltageres sind og gav anledning til diskussion eller kommentarer fra nogle af deltagerne om deres oplevelser og holdninger omkring bl.a. de tyske flygtninge i Danmarks og situationen i årene efter 1945. Men især om at kende til sin historie for at forstå nutiden, så man ikke som demonstranterne på Rådhuspladsen i 1985 ødelagde en mindehøjtidelighed for tusindvis af menne-

Mads Rykind-Eriksen, formand på Rødding Højskole, i gang med sine Skæbnefortællinger. (Fotos: Mogens Bach)

sker p.g.a. utilfredshed med den daværende regerings økonomiske politik. En spændende og indholdsrig aften med 65 deltagere, som blev afholdt på Højvang i fællesskab med Egtved Museumsforening, Historisk Samfund for Sydøstsjælland og Folkeuniversitetet Vejle.

Kirsten Rykind-Eriksen, formand for GF Vejler Vestregn

Erling Mors fra Grænseforeningen holder styr på antal gæster og betalingen i fredags på Højvang, Egtved. Et ikke uvæsentligt led i at afholde arrangementer.

Europæisk mindretalsforum præsenteres i Berlin

[KONTAKT] Efter SSFs erhvervelse af de nødvendige lokaler ved siden af Flensborghus, og efter at mindretalsunionen FUEVs og ikke mindst SSFs år-gamle kongstanker er blevet mødt med velvilje også internationalt, tager de to aktører nu et næste skridt i retning af en realisering af et europæisk dokumentations- og oplysningsforum i Flensborg. Ideen bag præsenteres på et tænketanks-møde næste uge onsdag den 22. februar i Berlin. Her vil FUEV og SSF uddybe de ret konkrete forestillinger, de to organisationer allerede har, med interesserede meningsdannere og beslutningstagerne fra Danmark, Tyskland og EU. I den anledning forelægger FUEV et oplæg og en handlingsplan, eine Machbarkeitsstudie, der bl.a. forudser EU-midler til både etablering og drift af selve forummet men også til finansiering af fremtidige projekter til gavn for nationale mindretal i Europa. Tænketanks-mødet modereres af den renommerede fhv. landdagsdirektør og minister dr. Jürgen Schöning. Projektarbejdet er indtil videre finansieret af Sydslesvigudvalget.

Det har igennem lang tid været SSFs intention, at der - også sammen med bl.a. Jaruplund Højskole - skabes mulighed for, at mennesker fra konfliktrationer mødes i den danske-tyske grænseregion for her gennem oplevelser, informationer og dialog at se, hvordan konflikter kan løses. De intentioner har FUEV i vid udstrækning taget til sig. Og suppleret dem med egne, overordnede målsætninger med krav om bl.a. anerkendelse af de nationale mindretal, intensivering af samværet mellem flertal og mindretal, udvikling af mindretalenes indbyrdes solidaritet, hjælp til unge til virkeliggørelse af deres ideer, udnyttelse af Europas regioner for mindretallene, dyrkelse af den naturlige flersprogethed samt håndsrekning til de små sprog. At også informations- og kommunikationspolitikken rangerer højt i det kommende forum, siger sig selv. SSF ser frem til præsentationen og diskussionen i Berlin og forventer, at projektedelsen får inspiration til det videre arbejde med realisering af projektet.

SYDSLESVIGSK FORENING

IF STJERNEN

Generalforsamling

[KONTAKT] Idrætsforeningen IF Stjernen i Flensborg har indbudt medlemmerne til generalforsamling torsdag den 23. februar kl. 19.30 i Engelsby-Centret. Dagsordenen omfatter en del ved-

tægtsbestemte beretninger, drøftelse og godkendelse af samme, nogle få valg samt hædring af fortjente medlemmer. Årsregnskabet 2011 kan medlemmer rekvirere hos bestyrelsen.

FLENSBORG AMT

Nye formænd

[KONTAKT] Som man næsten dagligt kan læse i Flensborg Avis, er det generalforsamlingstid i Sydslesvig og således også i Flensborg amt. Indtil videre er der 6 SSF-distrikter, der har afholdt deres generalforsamlinger. I SSF-bestyrelserne er det næstformanden og kassereren, der er på valg i år. Ved SSW er der ingen valg, da hele bestyrelsen er på valg hvert andet år. Alligevel er der enkelte steder, hvor formanden er gået ud af bestyrelsen i utide, og hvor der har været for-

mandvalg både for SSFs og SSWs vedkommende. Således blev Willy Hansen valgt som formand for SSW Oversø/Frørup, Karina Vandkrog er blevet formand for SSF Skovlund-Valsbøl og i Gelting-Gulde-Runtoft er Heinz-Peter With atter ved roret som formand efter en pause på et år. Yderligere ændringer mht. næstformænd og kasserere kan ses på hjemmesiden www.syfo.de under Flensborg amt – Distrikter.

Marike Hoop

Ugen der kommer

17. SdU og Dansk Centralbibliotek: Fastelavn for alle på **Flensborg** Bibliotek kl. 15
Harreslev Kvindeforening: Kegling på Alt Flensborg kl. 19
Lyksborg UF: Fredagsklub på skolen kl. 18.30
Aktive Kvinder **Bredsted**: Generalforsamling i foreningslokalet kl. 19
SSF **Rendsborg-Egernfælde** amt: Grønkalsspisning i Ejderhuset
Dannevirke UF: Fastelavnstest i Dannevirkegården kl. 19.30
18. SdU: Familieaktivitetsdag i Idrætshallen, **Flensborg** kl. 14 - koncert med Anne & Aberne kl. 17
SdU: Indoor-petanque og tæppecurling i Træningshallen, **Slesvig** kl. 10-16
SdU: Kursus 1 for trænere i badminton-ungdomshold på A.P. Møller Skolen i **Slesvig** kl. 10-13
Flensborg SSF- og SSW-distrikt Skt. Hans: Generalforsamling på Jørgensby-Skolen kl. 14.30
SSF-distrikt **Munkbrarup**: Fastelavnstest i Oksbøl Forsamlingshus kl. 15
SSF-distrikt **Tarp/Jerrishøj**: Forkælelse fra top til tå for voksne fra 16 år på Trene-Skolen, Tarp kl. 14
SSF-distrikt **Hatsted**: Fastelavn for børn i forsamlingshuset kl. 13.30
SSF-distrikt **Egernfælde** og menigheden: Fastelavnstest i Medborgerhuset kl. 14.30
SSF-distrikt **Pris-Klaustorp**: Fastelavnstest i Christianshus for børn kl. 14 og for voksne kl. 19.30
SSF-distrikt **Moldened**: Patchworkkursus i forsamlingshuset
19. Ansgar Menighed **Flensborg** og FDF: Fastelavn i Ansgar kl. 14
20. SSF og SSW **Flensborg** by: Kaffemøde om „Kriminalitetsforebyggelse for ældre mennesker“ på Flensborghus kl. 15
SSF og SdU: Koncert med Lukas Graham i Volksbad, **Flensborg** kl. 20
Flensborg SSF-distrikt Nord: Hygge med Diabetikerklubben i Menigheds huset kl. 14
SSF-distrikt **Jaruplund, Veding og Sankelmark**: Gabys læsekreds på Jaruplund Skole kl. 19.30
Harreslev ældreklub: Fastelavn på skolen kl. 14.30
Bredsted menighed: Læsekreds i foreningslokalet kl. 19
21. Det lille Teater **Flensborg**: Musicalen „Cabaret“ i Hjemmet, Marienstr. 20, kl. 19.30
Flensborg-filmklubben: „Headhunterne“ vises på Flensborghus kl. 19.30
Flensborg SSW-distrikt Centrum Vest: Politisk vinfesten på Aktivitetshuset kl. 19
Lyksborg Kvindeforening: Fastelavnstest på skolen kl. 15.30
Skovlund ældreklub: Fastelavnshygge i forsamlingshuset kl. 15
Store Vi Kvindeforening: Generalforsamling på skolen kl. 19.30
De danske foreninger på **Sild**: Aktiv Café med grønkalsspisning i Kejtumhallen kl. 18-22
SSF-distrikt **Holtenå**: Litteraturaften i forsamlingshuset kl. 19
SSF-distrikt **Moldened**: „Asiatisk mad“ med Anna Grete Jessen i forsamlingshuset kl. 19
Skovby Seniorklub: Fastelavnstest i Hærvejs huset kl. 15
22. SdU: Dansens dag – kursus for børnehavepædagoger og lærere på Jes Kruse-Skolen, **Egernfælde** kl. 15.30 – 17.30
Flensborg Kirkehøjskole og Folkeuniversitetet: Foredragsrække om Sønderjyllands kirkehistorie i dansk og europæisk perspektiv med foredrag ved Karsten Merrild Sørensen om „Kri-stendommens opgør – senmiddelalderens og reformationens kirkehistorie“ på Dansk Centralbibliotek kl. 19.30
Flensborg SSF-distrikt Nord: Hygge med Ældreklubben Sortevej i Tønnsenhuset kl. 14
Oksbøl Kvindeforening: Møde i forsamlingshuset kl. 19
Slesvig SSF-distrikt Centrum-Nord: Generalforsamling på Hiort Lorenzen-Skolen kl. 19
SSF **Slesvig** Seniorklub: Spil i Ansgarsalen kl. 14
23. Det lille Teater **Flensborg**: Musicalen „Cabaret“ i Hjemmet, Marienstr. 20, kl. 19.30
Ansgar Menighed **Flensborg**: Aftensang med foredrag ved Jan Jessen i kirken kl. 17
Titken Jakobsen SSF-distrikt Nord: Hygge med Renate i Spætteklubben kl. 14.30
Titken Jakobsen ældreklub: Snak og hygge i Medborgerhuset kl. 15
Aktive Kvinder Titken Jakobsen: Foredrag om „Schüssler Salze“ i Ansgarsalen kl. 19.30
Heer drääwe we üs
21. Biikebränen, Üjlje Browäi, Lindholm, 19.00 - Fest, Gaststätte „Fräschlönj“, 20.00

FLENSBORGBIFFEN

Underholdende thriller

[KONTAKT] Flensborg Filmklub, i daglig tale kaldet „Flensborgbiffen“, er et efterhånden fast etableret tilbud i Flensborgs danske kulturtilbud. Tirsdag den 21. februar kl. 19.30 viser klubben norske Morten Tyldums film »Headhunterne« fra 2011, en thriller baseret på Jo Nesbøs roman. Luksusvanerne driver levedanden Roger, som er Norges mest succesrige headhunter, ud i en indbringende sideforretning som kunsttyv. Og da han introduceres for den dansk-hollandske elitebusinessmand Clas Greve og hans uvurderlige Rubens-maleri, øjner Roger chancen for at gøre sit største og sidste kup. Men det går dog ikke som planlagt. Er man nysgerrig, kan man se trailere

til filmene på www.filmtrailer.dk. Flensborg Filmklub er dannet på en bred basis i Sydslesvigsk Forenings regi. I arbejdsgruppen bag filmklubben sidder således repræsentanter for bl.a. SSF, Dansk Centralbibliotek, Dansk Kirke i Sydslesvig og Nordisk Informationskontor. Flensborg Filmklub er medlem af Sammenslutningen af Danske Filmklubber. Hver filmaften, hvor selve forevisningen er gratis, men hvor der bydes på ostebord og rødvin for 5 euro, bliver indledt med et kort oplæg om filmen. Arbejdsgruppens kontaktperson er Michael Juul Olsen, Dansk Centralbibliotek, tlf. 0461-86970.

BIBLIOTEKET

Mann i e tyn å kuen i e balle - er do opløj til lidt synnejysk?

[KONTAKT] Den mangeårige Radio Syd-journalist Flemming Nielsen har en gammel grøn kuffert, som er fyldt med ting. Og møder du op torsdag den 23. februar kl. 16 på Flensborg Bibliotek, kan du være med til at gætte, hvad de hedder på sønderjysk. Kom og vær med til en 'glant ærremæe' med et utraditionelt og humoristisk foredrag, hvor alt foregår på

sønderjysk, og du er aktiv medspiller. Flemming Nielsen læser digte og historier og står for fællessang med visser og sange med sønderjysk tekst. En stribe sjove vittigheder bliver også luftet, ligesom Flemming Nielsen vil fortælle om nogle af de mange interessante mennesker, han har mødt gennem 43 år som journalist. Men inden Flemming Nielsen bliver sluppet løs med sine sønderjyske lø-

jer, præsenterer bibliotekar Karl Fischer - kl. 16 - 'Månedens bedste bøger' – otte udvalgte highlights fra det aktuelle bogmarked. Bøger som du kan låne med det samme. Samme dag, samme tidspunkt er der også 'Månedens bedste bøger' i Slesvig og Husum Bibliotek, men altså uden Flemming Nielsen.

DANSK HUSFLIDSKREDS SYDSLESVIG

Husflid-generalforsamling

[KONTAKT] Dansk Husflidskreds Sydslesvig indkalder til generalforsamling tirsdag den 6. marts kl. 20 i foreningens lokale på Oksevejens Skole i Flensborg-Sporskitte. Dagsordenen omfatter bl.a. beretninger, drøftelse og godkendelse af samme, drøftelse af kommende aktiviteter og evt. indkomne forslag - samt valg af bl.a. bestyrelsesmedlemmer. På valg i år er næstformand Eske B. Kjems og protokolfører Monika Hin-

richsen. Også en repræsentant til bladudvalget for "Sønderjysk Husflid" skal vælges. Forslag, som ønskes behandlet, må være formanden i hænde senest en uge før generalforsamlingen; sendes til Walter Schneider, Twedter Feld 76, 24944 Flensborg. Husflidskredsen er vært ved en kop kaffe/te og en ostemad. Der er almindelig klubaftener kl. 19-

20 i 1. halvår 2012: 21. februar, 6. marts (generalforsamling) + 20. marts, 17. april, 15. maj, 5. juni + 19. juni, hvor eventuelt nye medlemmer altid er velkomne. Medlemmer opfordres derudover til at komme med aktuelle bidrag til foreningens nyhedsbrev; sendes per mail til walterholz2002@yahoo.de eller ringes ind på telefon 0461 32074.

AKTIONSDAG I FLENSBORG

De sjældne sygdommes dag

[KONTAKT] Lørdag den 25. februar arrangeres de sjældne sygdommes dag i Holmpassagen i Flensborg kl. 10.30 - 17.00. Arrangør er die ACHSE (»Allianz Chronischer Seltener Erkrankungen«), en alliance af 16 selvhjælpsgrupper hhv. over 100 patientorganisationer, der repræsenterer børn og voksne med kroniske sygdomme, der er så sjældne, at navnene på sygdommene ikke siger folk noget, og deres pårørende. Blandt disse selvhjælpere og patienter er der ganske naturligt også danske sydslesvigere. Også de aktionerer lørdag om en uge i Flensborg. Infoboderne åbnes kl. 10.30. Kl. 11.15 overbringer konsul Henrik Hansen, Dansk Generalkonsulat i Flensborg, og bypræsident dr. Christian Dewanger, Flensborg by, hilsner. Og fra kl. 11.30 bliver der en række aktioner med luftballoner, børnesminkning, musik ved Marimba Steelband, ved trompetist Marquardt

Petersen, Sørup, samt forskellig underholdning frem til kl. 17. ACHSE har sat sig for at skabe opmærksomhed omkring »medicinens vajsensbørn«, som der rundt regnet er fire millioner af i Tyskland. ACHSE hjælper også de sygdomsramte gennem rådgivning - og f. eks. læger med en diagnose, når de møder patienter med en yderst sjælden

sygdom. En sygdom regnes for sjælden, når den rammer ikke over 5 af 10.000. Nogle sygdomme er så sjældne, at der i hele Tyskland kun findes ganske få sygdomsramte. ACHSE i Flensborg-området kan kontaktes via Karl-Heinz Petersen, tlf. 04637/9636 861, karl-heinz.petersen@rg.dystonie.de.

UFFEs KAFFEKLUB TØNNING

 Eleverne underholder med sang.
 (Fotos: Werner Schlickert)

Børnene bød indenfor

[KONTAKT] På Uffes Kaffebar i februar tog Uffe-Skolens 4.klasse, godt hjulpet af deres kammerater fra 5. og 6. klasse, sig af at underholde med sange under ledelse af deres klasse-lærer Jeanett Larsen.

Forældrene sørgede for et flot kagebord med lækker hjemmebag. Indholdet i den røde sparepostkasse, hvor deltagerne i caféen lægger en skilling for kaffe og kage, gik denne gang ubeskåret til elevernes klassekasse.

Udover caféen havde eleverne arrangeret loppemarked på gangen udenfor kirkesalen. Eleverne havde været i gemmerne derhjemme for at finde alt det legetøj, de kunne undvære eller var vokset fra. Efter en lidt træg start kom der rigtig gang i handlen, og resultatet talte sit tydelige sprog - et flot bidrag til klassekassen.

I april skal eleverne en tur til München, hvor optagelsen af TV-udsendelsen »1, 2 oder 3« finder sted. Uffe-Skolen deltager som det internationale hold og kommer til at skrive historie - første gang deltager et internationalt hold, hvor pågældende skole har adresse i Tyskland. Udsendelsen vises siden på den tyske børnekanal KIKA og vil også være at finde på internettet.

Klasserne solgte også en hjemmelavet avis, hvis indhold spændte vidt, lige fra de ekstreme kuldegrader de sidste dage her i Europa til en kærlig omtale af skolens pedel Sönke. Avisen var et resultat af et temaarbejde i tyskundervisningen og var af den grund skrevet på tysk.

Mens der var varme, liv og glade dage inden dørene stod bogbussen trofast udenfor i kulden, godt nok med en lidt forandret åbningstid.

Kirsten Schlickert og
 Horst-Werner Knüppel

Opmærksomme tilhørere.

Skoleinspektør Horst-Werner Knüppel byder velkommen.

Masser af gode lopper.

AKTIVITETSHUSET

Kurser for alle

[KONTAKT] Aktivitetshusets kurser er for alle, undtagen når der udtrykkelig nævnes en bestemt aldersgruppe. Man gør altid klogt i at melde sig til inden f. eks. på tlf. 0461 150140.

TATORT KÜCHE – FÆLLES MADLAVNING TIL 50+ v/ Herbert Cordsen

Under Herbert Cordsens erfarne vejledning får 50+ 'ere mulighed for at lave mad sammen og spise sammen. De mødes kl. 9.30 foran apoteket Doc Morris ved Søndertorv og køber friske sæsonprægede madvarer til deres udvalgte ret på torvet. Bagefter går de en tur sammen til Aktivitetshuset og tilbereder retten i Mødestedet. Det kan f.eks. være en kartoffelsuppe eller også hønsefrikassé. Efter tilberedningen hygger de sig med at spise og snakke sammen. Onsdage 22.2., 14.3. og 28.3. kl. 9.30-13.00 (ca. 5 euro)

GLASKURSUS v/ Lise Paulsen

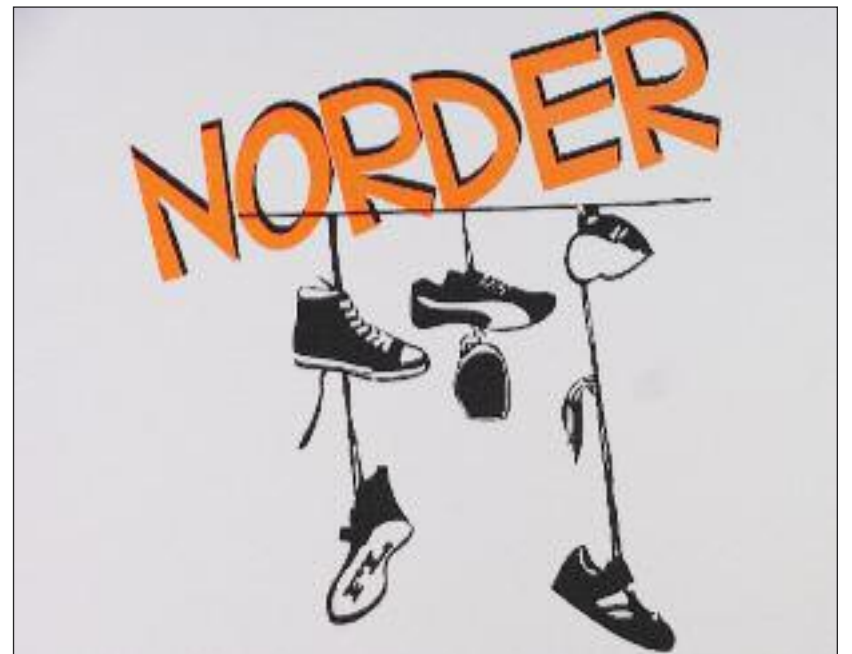
Udfold din kreativitet med et kursus i glaskunst. Du lærer de grundlæggende teknikker som fusing og slumping og arbejder med både bulls-eye-glas og float-glas. Du får mulighed for at designe dine egne skåle, lysstager, huse, sjove figurer eller smykker. Mandage 20.2., 27.2. og 5.3. kl. 18.00-21.30 (36 euro plus materiale)

TASKER I REKLAMEPAPIR OG KAFFEPOSER v/ Jytte Clausen

På kurset laves der tasker i papirflet af reklamer. Taskerne er ca. 20x12 cm store, og farverne bestemmes alt efter reklamepapiret. Reklamerne bliver allerede forberedt til kurset, dvs. de skæres til og overlæbes med pakteklisterbånd. Så til kurset går deltagerne direkte i gang med at lære fleteteknikken og flette deres egne tasker. Deltagerne bedes om at medbringe en lynlås på 20 cm i den ønskede farve, der så syes ind i tasken for at kunne lukke den. Lørdag 25.5. kl. 10-16 (19,50 euro)

LÆR AT BRUGE ADOBE ILLUSTRATOR CS3 v/ Marco Knappert

Illustrator CS3 er et vektorbaseret og grafisk tegneprogram, der er særdeles alsidigt og bruges bl.a. til at tegne logoer, illustrationer eller symboler. Kurset henvender sig til nye brugere af Illustrator. Du vil få en introduktion i Illustrators funktioner, såsom opbygning, værktøjer, tegning og bearbejdelse af objekter, flader og konturer, farveforløb, filtereffekter, fremstilling og bearbejdelse af tekster. Der vil være mulighed for at omsætte egne idéer. Deltagerne bedes medbringe tegneblok, blyanter, viskelæder og lineal. Onsdage 22.2., 29.2. og 7.3. kl. 17-20 (32 euro)

Løjnefaldende illustrationer. (Fotos: Aktivitetshuset)

Eksklusive tasker.

SKOVLUND-VALSBØL

Grønkål med musik

[KONTAKT] Fredag den 24. februar kl. 19 arrangerer SSF-distrikt Skovlund-Valsbøl atter en hyggelig grønkålsaften i forsamlingshuset i Skovlund. Udover grønkål bliver der underholdning med live-musik, idet duoen Frehr og Nissen spiller før, under og efter maden. De 15 euro, som hele herligheden

koster pr.person, betales ved indgangen. Drikkevarer er inkluderet i prisen. Men man medbring selv snapsen.

Tilmelding sker til Kea Küchenhal på telefon(svarer) 04639 782126 eller pr. mail kea@kuechenhal.com senest mandag den 20. februar.

SILD

Glade ansigter i Feldenkrais' ridehal. (Foto: Peter Petersen)

Flot overskud

[KONTAKT] Selv om omsætningen ikke var så stor som de sidste år, blev det igen til et flot overskud, som det danske mindretal på Sild kunne overrække til den danske børnehave i Vesterland, hvor pengene skal bruges på legepladsen, og til foreningen Feldenkrais Sylt, som står for terapi-ning, særlig for børn. Overskuddet stammer fra punchboden, der stod i Friedrichstraße to dage før jul og en dag mellem jul og nytår. Denne tradition, hvor der sælges gløgg, æbleskiver og hot-dogs, består allerede i over 30 år, men det er første gang, at det lykkedes at få alle øens danske foreninger og institutioner med. Der er brug for over 30 hjælpere for at kunne klare de tre dage.

Børnehavens førskoleklasse samt to pædagoger blev kørt til ridehallen i Braderup, hvor Wolfgang Jaenke fra Vesterland Ungdoms- og Idrætsforening, Iris Frank fra den danske menighed på Sild og Gernot Westendorf fra skolens fællesråd overrakte 1000 euro, til både Feldenkrais ved formand Barbara Middelmann og børnehaven ved børnehavepædagog Christina Thinggaard Larsen. Efter en ridetur og spist madpakke vandrede børnene glade tilbage til Vesterland. Jeg vil på det danske mindretals vegne gerne sige tak til alle hjælpere; det har været dejligt at se med hvilken indsats og glæde I klarede opgaven.

Peter Petersen

DIE BIIKE

Brauchtum wird gepflegt

[KONTAKT] Konfirmanden und Feuerwehrlaute horten Weihnachtbäume und sonstige brennbare Stoffe. Kommunale Repräsentanten und andere Redner lassen sich durch den Kopf gehen, was in Bezug auf Traditionen oder auf offene Fragen der Region Nordfriesland einmal öffentlich auf den Punkt gebracht werden müsste. Theatergruppen und Musiker proben. Gastronomen und friesische Vereine legen Anmeldeurlisten für Grünkohlessen oder für Weinsuppe und Schinken bereit. Es geht auf das Biikebrennen zu. Das Biike ist ein wesentliches Element der friesischen Traditionspflege und wird von aktiven Friesen seit den 1970er Jahren nicht zuletzt als Fanal für die Rettung ihrer Muttersprache angesehen. Das Nordfriisk Instituut i Bredstedt weißt darauf hin, dass die Vereinten Nationen auf Initiative der Unesco den 21. Februar zum Internationalen Tag der Muttersprache ausgerufen

haben. Am 21. Februar 1952 hatten Menschen in Pakistan dagegen protestiert, dass die kleine Oberklasse des Landes ihre Sprache, das Urdu, zur Amtssprache erhob, obwohl die Mehrheit der Bevölkerung Bengali sprach. Mit ihrer Aktion erinnert die Unesco an die schützenswerte sprachliche Vielfalt. Von den rund 6 000 Sprachen auf der Welt, ist jede zweite vom Verschwinden bedroht. Das in mehreren Dialekten gesprochene Nordfriesische gehört zu den kleinsten Sprachgemeinschaften in Euro-

pa. Etwa 60 Biikefeuer werden in Nordfriesland auch 2012 wieder entzündet. Den Hintergrund bildet ein altes Fastnachtsbrauchtum, das wohl im 19. Jahrhundert auf Sylt auf den 21. Februar festgelegt wurde. Das ist der Vorabend des Tages, der im Heiligenkalender dem Petrus zugeschrieben wird. Der Petritag war in alter Zeit auf den Inseln ein Gerichtstag, an dem viele Menschen zusammenkamen. Hineingefiebert wird mit der Biike.

Fiete Pingel

Eine Biike. (Foto: Fiete Pingel)

FUEV UND DIE MINDERHEITEN EUROPAS

Zu Gast im Vielvölkerstaat Russland

[KONTAKT] Das hat es in der über 60-jährigen Geschichte des größten Dachverbandes der autochthonen, nationalen Minderheiten in Europa noch nicht gegeben: die FUEV veranstaltet ihren jährlichen Kongress vom 16. bis 20. Mai in der Hauptstadt des „unbekannten Vielvölkerstaats Russlands“, in Moskau. „Natürlich sind wir alle sehr gespannt, was uns erwartet. Russland und vor allem Moskau üben eine große Faszination aus. Das merken wir an den zahlreichen Nachfragen, die wir bekommen. Wir haben mit dem Internationalen Verband der Russlanddeutschen IVDK vor Ort professionelle Veranstalter und freu-

en uns 2012 wieder einen vielseitigen Kongress anbieten zu können“, erklärt FUEV-Präsident Hans Heinrich Hansen. Inhaltlich wird sich der FUEV-Kongress mit drei Schwerpunkten beschäftigen: Russland als Vielvölkerstaat wird aus unterschiedlicher Perspektive beleuchtet. Darüber hinaus wird nach dem Recht auf Politische Partizipation nun das nächste Grundrecht der Minderheiten in Angriff genommen, nämlich das Recht auf Sprache. Die Delegierten werden darüber hinaus über die Initiative, eine Europäische Bürgerinitiative zu starten und europaweit eine Million Unterschriften zu sammeln, diskutie-

ren. Den Kongress-Teilnehmern wird auch die Möglichkeit geboten, die vielen Sehenswürdigkeiten und kulturellen Angebote Moskaus zu erkunden. Eingeplant und im Kongresspaket enthalten ist eine ausgiebige Stadtführung. Darüber hinaus wird den Kongressteilnehmern an jedem Abend mehrere kulturelle Angebote gemacht – unter dem Motto: Moscow by night. „Wir fahren nach Moskau um zu lernen. Wir werden nicht als Besserwisser nach Moskau reisen. Als Vertreter von Minderheiten wissen wir, dass es

auch in der EU viele ungelöste Minderheitenprobleme gibt. Russland ist ein sehr vielschichtiges Land und auch mit Erfahrungen, von denen wir „im Westen“ profitieren können. So hat man zum Beispiel eine jahrzehntelange Tradition im Bereich der Sprachförderung“, meint Hans Heinrich Hansen. „Natürlich werden wir uns auch das Recht heraus nehmen, als zivilgesellschaftlicher Vertreter der autochthonen Minderheiten in Europa auf Missstände aufmerksam zu machen, wenn sie uns begegnen. Das sehen wir als eine unserer Aufgaben“, so Hansen.

Hans Heinrich Hansen, FUEV-Präsident.

Schwerpunkthemen des Kongresses 2012

[KONTAKT] Die Fragen, die bereits im Vorfeld unseres Kongresses in Moskau gestellt werden, zeugen von einer großen Faszination, Neugier aber auch von (Vor-) Urteilen, Fragen und Kritik an und um das FUEV-Gastland 2012. Wir haben uns vorgenommen, den FUEV-Kongress zu nutzen, um mit Mythen aufzuräumen, eine kritische Bestandsaufnahme zur Situation der Völker und Nationalitäten zu unternehmen und einen tieferen Einblick in dieses große Land zu erhalten, vor allem im Hinblick auf Sprachenvielfalt und die zahlreichen nationalen Minderheiten dort. Wir werden uns dabei vor allem informieren; denn mit der Einstellung nach Russland zu reisen, Lösungen auf alle Probleme im Gepäck zu haben, ohne die Situation wirklich zu kennen, ist übermäßig und zum Scheitern verurteilt. Wir wollen den Völkern Russlands die Möglichkeit bieten sich vorzustellen. Wir reisen nach Moskau, um zu lernen. Wer wusste zum Beispiel, dass in Russland 142 Millionen Menschen leben und rund 100 Völker anerkannt sind. Wie viele sind es in der

EU? Wer wusste, dass der Europarat derzeit mit der Russischen Föderation über die Ratifizierung der Europäischen Sprachencharta verhandelt? Es erwarten uns viele spannende Fragen und hoffentlich auch viele Antworten.

DAS GRUNDRECHT AUF SPRACHE Die FUEV beschäftigt sich über das Netzwerk RML2future intensiv mit den Fragen der Regional- und Minderheitensprachen in Europa, und wir setzen uns vor allem für die kleinen und kleinsten Sprachen ein. Es ist uns gelungen, nach den drei Jahren Förderung unseres Netzwerkes als einzige Organisation auf europäischer Ebene eine Anschulfinanzierung zu erhalten. Die EU-Kommission unterstützt mit 400.000 Euro unsere Idee, eine Kampagne zur Sensibilisierung und Sichtbarmachung der Bedeutung der Mehrsprachigkeit unter besonderer Berücksichtigung der Regional- und Minderheitensprachen durchzuführen. Wir werden uns mit RML2future weiter um die Fragen der Regional- und Minderheitensprachen küm-

mern. Wir arbeiten eng mit den Netzwerken NPLD und Mercator zusammen. Die FUEV setzt sich in der Diskussion über die nächste mehrjährige Förderperiode der Europäischen Union für eine besondere Berücksichtigung der Regional- und

unseres nächsten Grundrechtes unserer FUEV-Charta - das Recht auf Sprache - einzuleiten. Wir erhoffen uns auch, Inspiration vor Ort durch die Erfahrung eines Vielvölkerstaates im Umgang mit Mehrsprachigkeit zu holen.

Moskau. (Foto: travelersdigest.com)

Minderheitensprachen ein. **KONGRESS 2012 IN MOSKAU** Wir möchten den Kongress nutzen, die Perspektiven in der Zusammenarbeit für die besonderen Belange der Regional- und Minderheitensprachen zu diskutieren. Ziel ist es in Moskau, die Erarbeitung

Die Bürgerinitiative – eine Chance für alle Minderheiten in Europa Der Europäische Vertrag von Lissabon bietet den Bürgern in der Europäischen Union eine neue Beteiligungsform - die Bürgerinitiative. Wenn es einer zivilgesellschaftlichen

Gruppierung gelingt, in mindestens sieben verschiedenen europäischen Ländern insgesamt eine Million Unterschriften zu sammeln, dann ist die Europäische Union aufgefordert, dieses Bürgerbegehren umzusetzen. Auf Initiative unserer Mitglieder der ungarischen Minderheit in Rumänien und unterstützt von unseren Mitgliedern von der Südtiroler Volkspartei sowie untermauert durch eine Resolution beim FUEV-Kongress in Eisenstadt/Zeljezno, möchten wir diese neue Möglichkeit der Einflussnahme für die Minderheiten nutzen. Wir wollen die Sichtbarkeit der rund 300 Minderheiten in Europa erhöhen und ganz konkret die EU dazu bringen, wie es der Europarat ja bereits vormacht, die autochthonen Minderheiten verstärkt in ihren Politiken zu berücksichtigen. Wir möchten in Moskau gemeinsam diskutieren, wer Interesse hat an dieser europaweiten Aktion teilzunehmen, wie wir das umsetzen, und wie wir es gemeinsam schaffen, diese Initiative zu nutzen, um auf die Situation aller Minderheiten in allen europäischen Ländern aufmerksam zu machen.

FUEV - Präsidium und Direktion

FDF & ANSGAR

Fastelavns-gudstjeneste

[KONTAKT] FDF Flensborg og Ansgar menighed Flensborg er igen i år gået sammen om årets fastelavngudstjeneste i Ansgar kirke søndag den 19. februar kl. 14. Efter andagten i kirken tager alle deltagerne ud i baggården for at slå katten ud af tønden. Bagefter kan alle smage FDFernes hjemmebagte fastelavnsboller og kager fra Gisela Zeuch til kaffen, teen eller sodavanden i menighedslokalerne. Ingen fastelavnsfest uden de traditionelle sanglege; i år er det FDF-leder Schirin Tarko, musiklærerinde på Cornelius Hansen-Skolen, der styrer sanglegene. Interesserede kan tilmelde sig enten via internettet på sten_andersen@skoleforeningen.de eller på telefon 0461 770 3047.

GRØNLANDSK KONCERT

Rasmus Lyberth 25. februar på Flensborghus. (Foto: Titken Jakobsen)

Sangkunst i særklasse

[KONTAKT] I forbindelse med grønlandsk temadag på Dansk Centralbibliotek i Flensborg den 25. februar er der koncert med Rasmus Lyberth i Flensborghus kl. 20. Rasmus Lyberth leverer sangkunst i særklasse. Det er en helt speciel oplevelse at høre Rasmus Lyberth synge sine grønlandske sange. Hans stemme er imponerende og hans selvkomponerede musik har en nerve, som ganske enkelt er unik. Rasmus Lyberth har efterhånden skabt sig et internationalt navn. Han introducerer sine sange med varme og humor. Flere af sangene tager udgangspunkt i sociale forhold, og andre er skabt af små hverdagsoplevelser. Enkelte sange er lydbilleder af de storslåede naturoplevelser, som Grønland er så rigt på.

Smukke er de alle sammen. Skønt teksterne er på grønlandsk, løfter Rasmus med sin stemme og sit nærvær ubesværet publikum over de sproglige barrierer, så ingen har svært ved at følge ham. Billetter bestilles på ssf-billetnet.de. Prisen er 12 euro ved forsalg og 14 euro ved indgangen. Studerende halv pris.

SSW

Wahlbüro

[KONTAKT] Zur Vorbereitung der Landtagwahl am 6. Mai richtet der SSW ab dieser Woche ein Wahlbüro in Flensburg ein, von dem aus freiwillige Helfer für den Wahlkampf rekrutiert und Kampagnen koordiniert werden sollen. Aus diesem Anlass laden der SSW-Landesverband, die SSW-Jugend und das "Aktivitetshuset" alle Interessierten ein zur Eröffnung des SSW-Kampagnenbüros im Aktivitetshuset, Nordstr. 59 in Flensburg mit dem SSW-Landesvorsitzenden Flemming Meyer und der designierten SSW-Spitzenkandidatin Anke Spoorendonk am morgigen Freitag, dem 17. Februar, um 14 Uhr dorthin ein. Ein Imbiss wird gereicht.

EN AFSTEMNINGSDAGS-TALE, DER VIL NOGET

Ultimativ krænkelse af danske følelser, hvis tysk militær kom med til lysfest

[KONTAKT] Journalist Flemming Nielsen fra Egersund, tidligere grænselandsmedarbejder ved Radio Syd, Danmarks Radio i Aabenraa, kom i sin tale ved afstemningsfesten på Folkeshjem i Aabenraa i fredags ind på den seneste tids debat om Dybbøl Banke - og Dybbøldagen 18. april. - Det, der har irriteret mig mest, er at skiftende chefer på Sønderborg Kaserne i stadig større grad har inddraget tysk militær i 18. april-arrangementet. Jeg ved godt, at Dybbøl også er mindet for den tyske side. Og jeg har aldrig protesteret over, at der også er tysk militær på banken 18. april. Det var først, da dansk og tysk militær begyndte at mindes samtidig, at kæden hoppede af hos arrangørerne. Og nu marcherer kampklædte og bevæbnede soldater fra de to lande samtidig 18. april. Det er altså ikke lige min kop te, sagde Flemming Nielsen. Afstemningsfesten var arrangeret af Foreningen Norden, Grænsforeningen, Historisk Samfund og Sprogforeningen.

IKKE VEJEN FREM

- Begrundelsen for at lave om på Dybbøldagen er - ifølge militæret - at man på den måde demonstrerer forsoning mellem dansk og tysk i grænselandet. Hvis jeg ser bort fra ledende officerer med Viggo Ravn fra Sønderborg i spidsen, har jeg ikke hørt så frygtelig mange give udtryk for, at det er vejen frem, sagde Flemming Nielsen og fortsatte: - Ravn har udtalt til JydskeVestkysten, at det er et begrænset antal, der har et negativt syn på tysk deltagelse. Dét tror jeg, han tager grueligt fejl. Hvis den nye, dansk-tyske omklæmning i uniform er vejen frem, tror jeg, man gør grænselandets mindretal en bjørnetjeneste. For bliver man ved med at udjævne og udvande de nationale skel på dén måde, afskaffer mindretallet jo på længere sigt sig selv.

- Når man på Sønderborg Kaserne så gerne vil slå bro til tyskerne, kan jeg da anbefale Viggo Ravn at sende en deling danske Jens'er til Knivsberg næste sommer. Her mindes det tyske mindretal én gang årligt - i mindelun-

den Ehrenhain - de faldne og savnede soldater fra det tyske mindretal fra begge verdenskrige. Det ville da - hvis man skulle blive i Viggo Ravns terminologi - være forsoning, så det batter, hvis unge danske soldater stod skulder ved skulder med de gamle hjemmetskere, som frivilligt kæmpede for Hitler, sagde Flemming Nielsen.

TYSKERE TIL LYSFEST

- Det næste bliver vel, kan man frygte, at tyske soldater inviteres med til lysfesten 4. maj om aftenen på Haderslev Kaserne, hvor årsdagen for budskabet om Danmarks befrielse markeres hvert år. Det foreslog den daværende formand for Folketingets forsvarsudvalg, Hans Christian Thorning, faktisk i ramme alvor i forbindelse med sidste års lysfest, hvor han var hovedtaler. For mig ville det være den ultimative krænkelse af danske følelser med tysk militær deltage i lysfesten. Så kunne vi jo også invitere bevæbnede soldater fra forbundsværnet med i mindelunden i Ryvangen, hvor henrettede danske frihedskæmpere mindes. Den idé er der vist ingen politikere, der er kommet på - endnu, udtalte den tidligere DR-journalist.

DRAGSBO-KRITIK

Flemming Nielsen havde også et par bemærkninger til en museumsmand, der i pressen har været ude med nogle bemærkelsesværdige synspunkter: - Desværre forsøger overinspektør Peter Dragsbo fra Museum Sønderjylland - Sønderborg Slot - med elegance som en elefant i en porcelænsbutik - at bilde danskerne ind, at det fortrinsvis er danske sønderjyder, der er imod, at 18. april på Dybbøl Banke er blevet ét samlet dansk-tysk arrangement - imod tidligere to, et dansk og et tysk. "Det danske militær har ret til," skriver Dragsbo i Grænsforeningens blad "Grænsen", "at udvikle sin egen mindekultur uden at skulle spørge de danske sønderjyder om lov. For 18. april var ikke en særlig sønderjysk begivenhed", skriver museumsmanden. - Jeg skal ikke afvise, at enkelte læ-

serbrevsskribenter har påstået, at historien på Dybbøl i første række er et stykke sønderjysk og herefter dansk og tysk historie. Men for mig - og langt de fleste andre danske sønderjyder - også dem der har ytret sig offentligt - er banken og møllen dansk - og tysk historie.

EN STRAMNING

- At påstå, at vi sønderjyder nærmest betragter Dybbøl som vores, altså noget besluttet sønderjysk, er virkelig en stramning og helt i strid med sandheden. Men hvad andet kan man forvente af en mand, der kalder politikerne i et lovligt politisk parti for "Gauler". Og når lokummet så begynder at brænde under ham, forsøger han sig med, at udtalelsen var givet som privatperson.

- Jamen - kære overinspektør - en person i din position på Museum Sønderjylland er aldrig privat, når han eller hun ytrer sig offentligt. Ligesom politikere og andre, der besidder offentlige eller halvoffentlige embeder. I offentligheden vil man altid blive målt på det job eller den position, man har. For mig lugter det lidt af, at Dragsbo har haft svært ved at finde nogle argumenter imod os, der går imod en yderligere fortykning af Dybbøldagen. Så kan man da i en håndvending forsøge sig med den sønderjyske usandhed. Virkelig ynkeligt, sagde Flemming Nielsen. Han understregede, at han ikke selv stemmer på Dansk Folkeparti, men accepterer, at andre gør det.

FORSONINGSMONUMENTET

- Fra én problematik på Dybbøl til et andet emne, der har provokeret mig groft, nemlig forslaget om et såkaldt forsoningsmonument på Dybbøl

Banke. Jeg har læst dusinvis af artikler, hvor der argumenteres for den vanvittige idé, men jeg har fortsat til gode at høre blot ét fornuftigt argument for et monument. På Dybbøl er en lille gruppe mennesker parat til - på forsoningens alter - at lade en kunstner opføre en kæmpemæssig skulptur. Men heldigvis ser det ikke ud til, at den beskedne klike, der tænker så store tanker, får held med deres forehavende. Hvis ideen var så genial, som den bliver gjort til af nogle, var der nok ikke gået 148 år, før den blev lanceret. Heldigvis har der rejst sig en storm mod planerne, og

Flemming Nielsen.

der er ikke noget, der tyder på, at de bliver til virkelighed. Og det får mig til - i forsoningens navn - at sige "Gott sei Dank!"

- Den reelle forsoning i grænselandet foregår - som jeg oplever det - både på officielt og et mere jordnært plan. Vi ved alle, at der var spændinger mellem danske og tyske efter befrielsen i 45. Og vi danskere havde mange gode grunde til ikke ligefrem at kysse og kramme vore hjemmetske naboer. Mange havde besluttet sig mod Danmark og danskerne til fordel for Hitler og hans krigs-

maskine.

STUERENT MINDRETAL

- Men heldigvis heles de gamle sår, efterhånden som tiden går, og i dag er det tyske mindretals medlemmer en fuldt integreret del af den sønderjyske befolkning. Og deres loyalitet overfor Danmark fejler ikke noget. Og så er de så tomme gode til å snak synnejsk - æ hjemmetskere. Selv havde jeg den store oplevelse - som gæst på det tyske mindretals nytårstævnene i Sankelmark for fire uger siden - at høre tre fra mindretallet gøre op med deres forældres og bedsteforældres brune fortid. Her blev der ikke lagt fingre imellem. Deres stærkt personlige og følelsesladede udtalelser gjorde et dybt indtryk på mig - og jeg tillod mig at sige til forsamlingen, hvoraf næsten alle kom fra det tyske mindretal, at der i min bevidsthed blev skrevet et lille stykke særdeles positiv grænselandshistorie denne dag.

- De yngre generationer i mindretallet ønsker, at en skovl bliver kaldt for en skovl, og de er dødtrætte af at høre de gamle snakke udenom og påstå - vi vidste jo ikke, hvad det hele var for noget. Det danske retsopgør så de tre talere, Claus Pørksen, Kurt Seifert og Harro Hallmann, også langt mere nuanceret på end de ældre generationer nogensinde har gjort. - For mig blev det tyske mindretal 100 pct. stuerent denne 13. januar 2012. Indtil da var det måske kun 95 pct. stuerent, fordi jeg indtil denne dato havde savnet det endelige selvopgør. Og det er der tagedet hul på nu, er jeg sikker på.

SYNLIGE TEGN

- Nej, de synlige tegn på Kooperation i grænselandet handler bl.a. om sygehus- og ambulancesamarbejde og redningshelikopter. Desuden er der spirende samarbejde i gang mellem f.eks. brandværn på grænsen - og foreningslivet tæt på grænsen har også lært at se stort på grænseregionen. De steder mødes man til dansk-tyske byfester og ringridninger og den slags. Og så skal man ikke undervurdere den daglige pendlertrafik over grænsen for at komme på arbejde.